

GYAKORLATI PEDAGÓGIA

1941.

NEVELÉSÜGYI FÜZETEK

november

9. füzet

Karácsony.

Körülöttünk lángban áll a világ. Ember az emberre tör, hogy utána rom és pusztulás jelezze a gyűlölet hatalmát.

Ilyenkör, mikor a betlehemi csillag felragyogni készül, önkénytelenül fülünkbe cseng az isteni Mester szava: „Jőjjetek hozzám mindannyian, kik fáradotok a testi munka s a lelki törekvések fáradalmaiban és terhelve vagytok a boldogtalanság s a szív nyugtalanságának terhével, s én megennyhítlek titeket.”

Valóban „dicsőség mennyben az Istennek.” Lehet-e nagyobb dicsősége az Urnak, mint ha a küzdő ember a mélységben sem felejtí el Öt; ha a földön az égre gondol s azt az országot várja, mely nem e földről való?

Mert az igazság ez: Krisztus országa nem a földről való, mert az ő országa a bűnbocsánat, a lelki béke, a kegyelem országa; ezek pedig a földön föl nem találhatók, ezek az Istentől jönnek. De ezeken kívül az egész élet, az egész ország a földről való s az a másik ország, a lelki béke országa ezt a földről való országot nem tagadja, haladását nem gátolja, sőt ellenkezőleg, sürgeti s előmozdítja. Annyira sürgeti és lelkesül érte, hogy összes társadalmi haladásunk magvait s irányait belőle vettük.

Legyen hát dicsőség Istennek a magasságban; legyen lelki békéje a világnak, szegénynek-gazdagnak, de ne azért, hogy a gazdag világ a szegényt lelki békével fizesse ki, s az országra, mely nem a világból való, utalja, míg magamagának a világról való országot is lefoglalja, hanem azért, hogy valamin a ki-mondhatatlan s minden kincset meghaladó földöntúli ország meg lett osztva szegénnyel és gazdaggal; úgy e földről való országból se zárjunk ki senkit.

E két országot foglalja egybe a szózat: „dicsőség Istennek a mennyekben”. És békesség a földön a jóakarató embereknek

Krisztus és a gyermek.

Engedjétek hozzám jönni a kisdedeket, mert ilyeneké a mennyek országa — mondta Krisztus. Ha tehát igazán krisztusi szemmel tekintünk a gyermekekre, akkor bennük kell látnunk a fakadó életnek értékes bimbózását.

Minden gyermek az élet folytonosságának láncszeme. Az Istentől nyert természet és erkölcs szerint lép az életbe, Isten adta törvények szerint kell belőle embert fejleszteni. Érték, mert fejlődő életbimbó, mert Istentől származik, mert halhatatlan lélek lakik benne.

A természetben a rügy a jövő élet hordozója. Belőle bontakozik ki az új élet, belőle szökik virágba a fa. A parányi rügy magában hordja a későbbi virágot és gyümölcsöt is. Csak olyan mértékben lesz életerős a jövő életet hordó gyümölcs, amily fokban életerős a friss rügyfakadás. A kicsi gyermekből felszűrődő ifjú a jövő nemzedék reménységét rejtje magában.

A gyermeket mindenkinek a legnagyobb kincsnek kell tartani. Minden nevelőre tehát valami módon a lélekformálás szent hivatása vár. De nemcsak a nevelőre, hanem a társadalomra is. A gyermek ugyanis nem elzárva éli világát a családban vagy az iskolában, akikkel érintkezik, jó vagy káros irányban, mindenki hatással van rá, mindenki neveli.

Dickens, a híres angol regényíró, úgy írta nevét a világirodalomba, mint a gyermekvilág borzalmas lelki nyomorának együttérző felfedezője. „Twist Olivér“ oly sötét színekben festi az elhagyott gyermek testi és lelki nyomorúságát, hogy az angol társadalom tudatára ébredt nagy kötelességének. Ennek nyomán rendeztek nagy gyűjtéseket Angliában s indult meg a gyermekmentés óriási jelentőségű munkája. Otthont az otthonról megfosztottaknak! — lett a jelszó.

Nálunk sem egészen rózsás e szempontból a helyzet. A gazdasági eltolódás a gyermek életében is érezteti hatását. Már a születési arányt is befolyásolja. A vagyonmegoszlás elkerülése kevesbbíti a születések számát. De ha látunk is ezirányban tapogatódzó lépéseket, még mindig volna bőven tennivaló.

A gyermek életének legnagyobb része ugyanis a családban telik el. Ez az a környezet, amelynek minden mozzanata kivetődik a gyermek életén. A szülők egészségi (új házassági törvény) és erkölcsi hiányai vagy kiválóságai öröklött készségként jelennek meg a gyermekben; a család kulturális, erkölcsi és vallási felfogása pedig irányt szab egész életének.

Újabb gazdasági helyzetünk is sok hibát és bajt hordoz magában a gyermek nevelését illetőleg. A vagyonos családokban divatos *nevelés* egészen kivonja a gyermeket az édesanya szerető karjaiból. Akárhogy akarjuk is pótolni a nap melegét, hiányát megérzi a fejlődő természet! A fizetett nevelő fáradhat

a gyermek érdekében, de igazi nevelést a természet törvénye szerint mégis csak az édesanya adhat gyermekének.

A szegény néposztálynál más okok miatt fenyeget az elhanyagolás veszélye. A kenyérkereset nemcsak az apát, hanem az édesanyát is gyárba, fizikai munkába szorítja. A gyermek — legjobb esetben a nagyobb testvér gondjai alatt — magára marad. Legtöbbször pedig az utcagyermek a társaságában. A meleg családi légkör helyett az utca rideg, beteges levegője veszi körül.

A mai család máglya tetején épült fészek legtöbbször. A családi fészek alatt mélységek és veszedelmek: a jövő bizonytalansága, a nehéz megélhetés, az elhelyezkedés reménytelensége s az alakuló új világ bizonytalansága tátonganak.

Mégis azt kell mondanunk, hogy nem szabad megakasztani és megölni a csírázni készülő életeteket sem anyagi érdekből, sem kényelemszeretetből, élvezethajszolásból, gyávaságból. Inkább húzzuk össze a végtelenségig az igényeket, inkább maradjon el a kényelmes élet csillogása, inkább mondjunk le az öröm tüzeiről, de tudjuk és éljük, hogy a házasság fészeképítés is egyben és a fészekhez hozzátartoznak az egymásután pelyhedző, csipogó új kis életetek is! Házasság és család nem külön járnak, hanem együtt. Mert az üres fészekben nincs ami összeforrassza tartósan a férfi és nő szívét, az üres fészek pedig könnyen elpusztul. A teli fészekalja ellenben mindig megtalálja a maga Védőjét, aki tudja, hogy mennyivel többet érünk mi az égi madaraknál, aki nem engedi elpusztulni a fészket még akkor sem, ha máglyán vagy mélységek fölött épült is. A nagy bizalmat és természeti kötelességek hősi teljesítését az Isten sem hagyja viszonzatlanul, míg a gyávaságot, bűnökkel teli házasságot az Isten sohasem fogja védeni!

A Szeretet és Gyermek ünnepén gondolkozzunk el ezen.

MADARAK TESTVÉRE.

Még ilyen főpapot se láttam!
Állott az utcán rossz kabátban.
Kezében morzsolt kenyér-béle,
Körötte ötven cselédkéje.

Igy szólt, ti testvérkéim vagytok,
Madárkák, verebek, galambok,
Testvérkéim a szeretetben.
S az ötven madár meg se rebben.

Csak állt a nagyvárosi zajban.
Igy láttam, milyen hatalmas van,
Kiben az Isten lelke lángol,
Lakjék kunyhóban, vagy akárhol.

Legyen pápua, úr vagy béres,
Aki szeret és érez,
Isten van abban mindhalálig,
Amíg teste porrá válik.

Az én papom is, ahogy állott,
Ugy láttam, fogja a világot.
Megölel füvet, fecskét, holdat,
Neki mindenek meghódolnak.

Jézus testvére, öreg bátyó,
Ki talán otthon sertésvágó,
Mondd el nekünk is titkos nyelven,
Hogy minden ember így szeressen.

Bárdosi Németh János.

TANÍTÁSOK – VÁZLATOK

1941. december 3. hete.

Olvasás és olvasmánytárgyalás.

III. OSZTÁLY.

A tanítás anyaga: A koldúsgyermek c. olv. tárgyalása. (Jókai Mór.)

Nevelési cél: A másokon való segítség érzésének felkel-
tése.

I. Előkészítés. a) Számonkérés. A legutóbbi órán tár-
gyalt olvasmány felújítása.

b) Célkitűzés. Milyen ünnep előtt állunk? Mit ünnepe-
lünk karácsonykor? Milyen szokások vannak nálunk ka-
rácsonykor? Minden magyar gyermeknek hoz karácsonykor
karácsonyfát a kis Jézuska? Nem is lehet addig igaz szívből
örülni, amíg minden magyar gyermek asztalán ott nem áll a
— akármilyen kicsi — karácsonyfa, a szeretet fája s alatta
a szeretetnek — bármilyen kevés — megnyilvánulása.

Elolvasok nektek egy szép történetet. Jókai Mór írta, az
egyik legnagyobb magyar mesemondó, regényíró.

II. Tárgyalás. a) Az olvasmány bemutatása.

A koldúsgyermek.

Apját leütötte a hajókötel és a vízbe fulladt. Anyja mo-
sónő volt. Éjtszakai munkában meghűtötte magát. Forró lázt
kapott s meghalt. A kisfiú egyedül maradt.

Mikor édesanyját is kivitték a temetőbe, a kisfiú elgon-
dolta magában: „Már most ki fogja nékem mondani: kedves
kis fiam? Ki fog énnekem kenyeret adni reggel, este? Ki vet

nekem már ezután ágyat? Ki ad rám tisztát, ha elszennyese-dek? Ki vesz az ölébe, ki csókolgat meg, hogyha valamim fáj?”

A szomszédok is elköltöztek, ki ide, ki oda. Idegenek jöt-tek a régiék helyébe. Ha megjelent náluk a kisfiú, azzal fogad-ták: „Mit akarsz? Mit keresel itt? Takarodjál innen!”

El is takarodott szegény. Kiment az utcára, ahol senkit sem ismert. Megállt szépen egy szögletnél s úgy nézett a jövő-menő emberek szemébe. Azt nézte, nem hasonlít-e valaki az apjához, anyjához, hogy azt megszólítaná? Hiába nézte azo-kat. Az embereknek más dolguk van, mint az ógyelgő gyerme-kekre ügyelni. Aki a mai világban akar valamit kapni, annak ki kell nyitni a száját. Az olyan koldús, aki csak sírni tud, meghalhat éhen.

Meg is halt volna éhen a kis fiú mindjárt az első két napon. De egy jámbor öreg gyümölcsárús asszony árult ott azon a szögleten, amelyikhez a kis árva szegődött. A jó asszony csak nézte, nézte, mit ácsorog az a kis fiú ott olyan sokáig. Talán bizony lopni akar? Mikor aztán látta, hogy estig nem mozdul onnan, megszánta. Kiválasztott számára egy ütődött almát.

— Fogd, hanem aztán már eredj haza! — mondta neki.

A kis fiú hozzá volt szokva a szófogadáshoz. Ahogy mondták neki, hogy menjen haza, szépen elindult hazafelé.

Akkor már este volt. Este pedig a nagy városban minden ház ajtaja be van zárva. A kis árva fiú úgy elsirdogált magá-ban, amikor elgondolta, hogy neki sehová sem lehet bemenni. Ő reá sehol sem várnak. Az ő számára sehol sem vetettek ágyat.

Összehúzta magát egy kapu szögletében. Ott nagy sírtá-ban elaludt. Álmában megölelgette a követ. Olyan jó volt, hogy gyenge tagjait a szél ellen védelmezte! Azt mondta a kis fiú a kőnek; „Édesanyám!”

Éjtszaka sokszor fölébredt, hiszen olyan erősen fújt a hideg szél. Nyögve fordult a másik oldalára, hiszen olyan kemény volt az ágya.

Másnap megint felkereste a jó kofaasszonyt. Az asszony látta, hogy olyan bús, szegény fiú! Ismét nekiadta ételmara-dékát.

Harmadnap, negyednap megint ott találta a fiú a jó öregasszonyt. De ötödnap már hiába várt rá a szögleten. Sokan jöttek-mentek az utcán. Még többen, mint máskor. Csak az öregasszony nem jött.

A kis árva fiú végre megkérdezte egy féllábú koldústól:

— Hol van most a jó néni?

— Ma nem fog itt árulni, fiam, — felelt neki a koldús —, mert ma ünnep van.

— De hát miért van ünnep?

— Mert ma született a kis Jézus. Látod, kis fiam, hogy mennek az emberek a templomba.

— Ahova annyian mennek, oda tán nekem is szabad bemenni! — gondolta a kis árva.

S hogy örült, mikor látta, hogy ebből a nagy-nagy házból nem utasítják ki. Pedig ennél a nagy-nagy háznál szebb háza senkinek sincsen. Itt nem kérdik tőle: Mit akar? Engedik ott gyönyörködni abban a sok szép énekben. Ott lehet a sok ékes öltözetű úr között.

Egy tiszteletreméltó ember aztán sokat beszélt ott a népnek. Elmondta, hogy a kis Jézuska jászolban, pásztorok között született. Szegénységben, nyomorúságban élt. És szerette a gyermekeket mindig.

Ugy elhallgatta volna a kis árva napestig, amit ez a tiszteletreméltó férfi beszélt.

Egész estig mindig talált templomot nyitva. Este aztán azokat is becsukták. A kis árva ismét az utcán maradt.

Sok, sok ablak ki volt világítva. Fényes hintók robogtak fel s alá. Ragyogó kirakatokban fenyőfák álltak égő viaszgyertyákkal, cukorangyalkákkal, picike bölcsökkel. Jézuska aludt a bölcsökben.

A kis árva úgy el tudta azokat nézni!

Mosolygó asszonyságok jöttek a boltokba. Vásároltak azokból a tündéri szépségekből. Ki-ki vitte haza kis fiának, kis leányának, amit a Jézuska küldött nekik.

Olyan szép a kis Jézus születésnapja!

Csak olyan hideg ne volna ezen a napon! Jó azoknak, akik meleg kályha mellett, édesanyjuk keblén hallgathatják a szél süvöltését! De aki nem tudja, hogy hová menjen haza ilyen zord időben!

Ismét csak visszatért a kis fiú a templom ajtajához. Ott letérdelt s kis kezeit összetette:

— Édes Jézuskám! Te úgy szereted a gyermekeket! Ha volna szükséged olyan kis szolgára, amilyen én vagyok, vegyél engem magadhoz!

A Megváltó meghallgatta kis szolgája kérését. Magához vette őt, akit senki sem tartott magáénak a földön. A kis gyermek a templom előtt elaludt és felébredt a mennyországban.

Ti, kik vigadtok s örültök szent karácsony napján, emlékezzetek meg azokról, akik éheznek és szomorkodnak, hiszen olyan kevés magyar gyermek játszik ma már a magyar karácsonyfák alatt, ne kérezkedjen fel kis szolgának idő előtt egyetlen magyar gyermek sem Jézuskához...

b) Az olvasmány által szerzett élmények megbeszélése.

c) Gondolatesoportonkénti tárgyalás és szómagyarázat.

A kis fiú árván marad.

Elgondolkozik nagy árvaságán.

Egy jólelkű árúsasszony pártfogásába veszi.

Karácsony napján nem találja ott pártfogóját.

A templomba kerül s ott hallja, hogy a kis Jézus születésnapja van.

A kicsi Jézus nagyon szerette a gyermekeket.

Ráesteledett, megint kiszorult az utcára.

Elment a templomhoz s kérte a kis Jézust, szólítsa magához.

Ne engedjük elpusztulni a szegény magyar gyermekeket!

D) Elmélyítés. Ilyenkor, karácsony felé minden ember szívében megmozdul a szeretet szava. Igyekszik jót tenni másokkal, a nála szegényebbel vagy akiket szeret. Ne menjünk el mi se ez ünnep mellett részvétlen szívvel. Szegények vagyunk? Gondoljunk azokra, akik nálunk is szegényebbek! Nem tudnánk ezen az estén náluk begyujtani a kályhába? Nincs otthon valami elhasznált ruhánk a szegény gyermekek számára? Vagy valami elfelejtett régi játék, ételmaradék, vagy... talán a legszebb dolog, amit magyar gyermek tehet, adjon abból az ételből valamit a nála szegényebbnek, amit ő enne meg karácsony ünnepén. A kis Jézus nem fogja elfeledni az ilyen jótettet, ez lesz neki a legkedvesebb, amit adhatunk!

Karácsony estéjén aztán érezni fogjuk, hogy az lesz a legnagyobb ajándékunk, amit ilyen jócselekedet után a saját lelkiismeretünk mond jutalmul nekünk.

Karácsony után mindenki elmondja, kivel és milyen jót tett.

III. Összefoglalás. Az olvasmány tartalmának gondolatcsoportonkénti elmondatása. Az olvasmány tartalmának összefüggő elmondatása.

1941. december 2. hete.

Számolás és mérés.

IV. OSZTÁLY.

A tanítás anyaga: Kivonás. Fizetés nagyobb pénzzel.

Nevelési cél: Gyakorlati számítások iránti érzék kifejlesztése.

I. *Előkészítés.* a) Számonkérés. A kocka határoló lapjairól tanultak felújítása.

b) Célkitűzés.

II. *Tárgyalás.* a) Szóbeli.

1. Számláljatok visszafelé 100-tól 2-vel, 99-től 2-vel! 3-val! 4-ével! Stb.

2. Mennyi 7 tízes — 3 tízes?

Megoldás: 7 tízes — 1 tízes — 1 tízes — 1 tízes = 4 tízes.

3. Vonjátok ki a következő métereket:

$$50-20=? \quad 1880-60=? \quad 560-50=? \quad 650-300=?$$

Részletösszefoglalás.

A kivonás gyors számlálás visszafelé.

4. Mennyi (kg)?

$$38-18=? \quad 58-38=? \quad 176-46=? \quad 354-54=?$$

Az a szám, melyből egy másik adott számot el kell venni, a KISEBBITENDŐ. Az a szám, mely megmutatja, hogy hány egységet kell a kisebbítendőből elvenni, a KIVONANDÓ. Ami a kivonás után a kisebbítendőből maradt, az a KÜLÖNBÉG vagy MARADÉK.

5. Mennyi $100-62$?

$$\text{Megoldás: } 100-60=40; 40-2=38.$$

Ezt a feladatot így is elvégezhetjük:

Mennyit kell a 62-höz hozzáadni, hogy 100 legyen?

Megoldás = 62-höz hogy 70 legyen kell 8,

70-hez hogy 100 legyen kell 30,

62-höz hogy 100 legyen kell $30+8=38$

Ez esetben a kivonást KIEGÉSZÍTÉSSEL végeztük.

$$100-62=38, \text{ mert } 62+38=100.$$

Ha a kivonandóhoz a maradékot hozzáadjuk, a kisebbítendőt kapjuk eredményül. Ez a kivonás próbája.

$$6. 5+?=8 \text{ (olv. } 5+3=8) \quad 16+?=25 \quad 38+?=46$$

$$6+?=9 \quad 8+?=12 \quad 18+?=23 \quad 57+?=62$$

7. Mennyi (fillér)

$$100-53=? \quad 100-36=? \quad 100-49=? \quad 100-25=?$$

8. Mennyi $46-29=?$

$$\text{Megoldás: } 46-20=26; 26-9=17$$

9. Mennyi (q)

$$45-37=? \quad 72-39=? \quad 68-32=? \quad 83-38=?$$

10. *Fizetés nagyobb pénzzel.*

Végé el 1 P-ből 8 f-t, mennyi marad?

$$\text{Megoldás: } 1 \text{ P} = 100 \text{ f}$$

$$100 \text{ f} - 8 \text{ f} = 92 \text{ f}.$$

11. Mennyi marad, ha 1 P-ből elveszünk:

$$6 \text{ fillért? } 40 \text{ fillért? } 67 \text{ fillért? } 87 \text{ fillért?}$$

12. Mennyit kapunk vissza 10 pengősből, ha fizetni kell:

$$20 \text{ fillért? } 53 \text{ fillért? } 72 \text{ fillért?}$$

13. Mennyit kapunk vissza 10 pengősből, ha fizetni kell:

$$3 \text{ P } 50 \text{ f-t? } 2 \text{ P } 8 \text{ f-t? } 1 \text{ P } 78 \text{ f-t?}$$

14. Károly erszényében van egy darab 10 P-ös és 15 f, kifizet belőle 87 f-t, mennyi pénze marad?

Megoldás: Az erszényből kiveszi a 10 P-t, marad ott 15 f. A 10 P-ből kifizet 87 f-t, visszakap 9 P 18 f-t. Ezt visszatesszi az erszényébe, mennyi marad ott? (9 P 28 fillér.)

III. Összefoglalás. Begyakorlás.

Mennyi marad, ha 10 P 25 fillérből elveszünk:

$$22 \text{ fillért? } 87 \text{ fillért? } 28 \text{ fillért?}$$

Mennyi marad, ha 11 P 18 fillérből kifizetünk:

2 P 5 f-t? 5 P 97 f-t? 9 P 72 f-t?

Házi feladat.

1941. december 3. hete.

Olvasmánytárgyalás.

IV. OSZTÁLY.

A tanítás anyaga: Újévi népszokások c. olvasmány tárgyalása.

Nevelési cél: Örizzük meg régi szokásainkat, de ne higyjünk a babonának!

I. Előkészítés. a) Számonkérés. Az előző órán olvasott olvasmány felújítása, számonkérése.

b) Célkitűzés. Milyen ünnepek jönnek most, gyermekek? Minek az ünnepe a karácsony? És az Újév? Karácsonyról már beszéltünk, most beszélgezzünk az Újévről.

II. Tárgyalás. a) Az olvasmány bemutatása.

A magyar nép szereti megőrizni a régi szokásokat. Ha karácsonykor is van sok-sok régi népszokás, annál több van Újévkor, különösen előtte este, Szilveszter estéjén. Erről olvassunk most!

Újévi népszokások.

Mióta művelődés van a földön, az embereknek mindig volt valamilyen időszámítása. A régi rómaiak Róma városának alapításától számították az időt (Kr. e. 753). A keresztény időszámítás alapja az a szent nap, amelyen a kereszténység megalapítója, Jézus Krisztus, a Megváltó született a betlehemi jászolban.

Ezt, az emberiség történelmében oly nevezetes napot, az évezredek hagyomány nagy ünneppé avatta. Egyike e nap a keresztény világ s a művelt emberiség legnagyobb ünnepeinek.

A nép költészete s képzelőtehetsége minden ünnepnek valami külső jelentőséget is tulajdonít. Ehhez képest az ünnepek hitbuzgó megülésén kívül a kiválóbb napokhoz századokon keresztül meggyökeresedett hagyományok, *szokások* fűződnek, melyeket a nép egybeköt az illető ünnepnapokkal.

Újesztendő napja forduló az emberi életben. A nép képzelete úgy fogja fel ezt a napot, mint amellyel az emberi élet egy bizonyos szakasza lezárult s egy másik, újabb veszi kezdetét. Noha az idő változatlan folyásában egy nap semmi különbséget sem jelenthet, mégis azt hisszük, hogy az mást fog hozni számunkra, mint az elmúlt. Az újesztendő ünnepe a reménységnek ideje. Mindenki valami szebbet, valami jobbat vár tőle.

Innen van a legáltalánosabb újévi népszokás, az újévi köszöntés. Ez a társadalom minden rétegében el van terjedve. Az úri nép levélben kíván: „Boldog új évet“, az egy-

szerű magyar nép pedig szóval adja át tisztességtudó köszönetét, gyakran rigmusban ilyképen:

Adjon Isten egészséget,
Bort, búzát, békességet!

Az újévet várni szokás. Sok helyen Szilveszter éjszakáján nem fekszenek le éjfél előtt. Künn csikorgó hidegben hull a hó: benn a szobában a boglyakemence melegénél ébren van a ház apraja-nagyja. Ott vannak a szomszédok is, vidáman búcsúznak az ó-esztendőtől.

Ilyenkor járja az újesztendei népszokás legnevezetesebbike: a *sorsvetés*. Vajjon mit hoz a jövőendő? Mindenkinek van valami reménye az újévre és sokféle módot keresnek a kíváncsiak, hogy feleletet kapjanak.

Ilyen az *ólomöntés*, *cédulás* *jóslás*, *bögreemelés*, *somfa-égetés*.

A forró ólmot a babona szerint egy örökölt kulcs nyílásán keresztül hideg vízbe öntik. A különböző alakokból aztán jövőendő reményeikre következtetnek.

A cédulákra írt különböző neveket összehajtogatják, gombócokba teszik s forralás közben, amelyik először jön a víz színére, az abban lévő céduláról, névről jósolgatnak. Vagy a cédulákat elégetik és az utoljára megmaradtból jövőendölnek.

Szoktak még bögréket is elhelyezni az asztalra, melyek alá fésűt, szemet, kenyeret, sót, gyűrűt stb. efféléket tesznek. Aki fölemeli egyiket, másikat az alatta talált tárgyból következtet jövőendőjére.

Bizony ezeknek és az ezekhez hasonló szokásoknak semmi köze nincs az ember jövőendőjéhez, mely csak egyedül az Isten kezében van. Sok helytelen és okatlan babona fűződik azért mégis az ily napokhoz. Ma már azonban minden józan gondolkodású ember csak tréfának veszi az ilyen babonáskodást, de volt idő, amikor a tudatlan nép hitt bennük. Most már inkább csak a régi szokás kedvéért, kegyeletből maradtak fenn ilyesféle népszokások, de hinni — igen helyesen — nem hisz bennök senki.

Jellemző még az újévi ünnephez fűződő sokféle közmondás is.

Aki újév napját takarékosan éli át, olyan lesz egész évben. Aki újév napján későn kel, lusta lesz egész évben. Van ilyesféle mondás százával. Komolyabb értelmet egynek sem lehet tulajdonítani, de az fontos életbölcesség, hogy úgy az újév napját, mint a többi is iparkodjék mindenki szeretetben, istenfélelemben, okosan, józanul átélni.

b) Megbeszélés. Mi a babona, mit kell hinnünk belőle? (Semmit.) Tartsuk meg mint régi szép vagy érdekes népszokást, de ne tulajdonítsunk nekik semmi komoly értelmet. Időtöltésnek jó multság.

c) Milyen karácsonyi és újévi népszokásokat ismernek a tanulók? Beszéljük meg azokat. Hívjuk fel figyelmüket az ilyenek gyűjtésére. Különösen a rigmusba szedett népszokások az értékesek. A karácsonyi szünet után számoljanak be a gyűjtéssel.

d) Elmélyítés. A magyar nép nagyon vallásos. Ezért az ünnepekhez régi szokásai fűződnek. Vannak köztük kegyeletesekek és szépek, de vannak babonások is. Ez utóbbiaknak józan ember nem ül fel, de mint régi népszokást, megbecsüli.

III. Összefoglalás. Milyen népszokásokat ismernek a községben? Miben gyökerezik a népszokás? Csak milyen népnek vannak népszokásai? Vigyázzunk a szokások és babonákra, tegyünk köztük különbséget!

1941. december 2. hete.

Vegytan.

V. OSZTÁLY.

A tanítás anyaga: A világítógáz és melléktermékei.

Nevelési cél: A gyakorlati élet jelenségeinek ismerete.

Szemléltetés: képeken és táblai rajzon (kirándulás gázgyárba.)

I. *Előkészítés.* a) Számonkérés. A szén-gázzól (szén-oxid), annak hatása a szervezetre s a romlott levegőről tanultak felújítása.

b) Célkitűzés.

II. *Tárgyalás.* a) *A világítógáz.* A világítógázt nagyobb városokban világításra használják. Erre a célra gázgyártásra alkalmas kőszénből állítják elő a gázgyárak és pedig úgy, hogy a kőszén levegő kizárásával agyag- vagy vas-hengerekben hevítik, vagyis szárazon lepárolják.

Ha ugyanis egy próbacsőben száraz fűrészport vagy apróra tört kőszén a levegőtől elzárva hevítünk, sűrű, kellemetlen szagú gáz fejlődik. Ez meggyújtva világító lánggal ég, ezért ezt világító gáznak nevezzük.

A száraz lepárlás (száraz desztilláció) termékei a hengerből egy úgynevezett *szedőbe*, onnan a *sűrítőbe*, majd végül a *mosóba* jutnak. (Szemléltetés.) A szedőben és a sűrítőben kátrány csapódik le. A mosó többnyire kokszzsal telt vashenger, amelyben a felfelé haladó gázból a lefelé csurgó víz az ammoniát visszatartja (ezért nevezik mosás-nak.) Egyéb tisztátalanságoktól (széndioxid, kénhidrogén stb.) a gáz a tisztítóban szabadul meg s így kerül a gáztartóba (idegen szóval gazometer), ahonnan a gáztartó harangja az utcai vezetékbe nyomja.

A tisztításra azért van szükség, mert a kőszén a szén és a hidrogénen kívül még nitrogént és kén is szokott tartalmazni, azért a lepárláskor olyan termékek is keletkeznek

belőle, amelyek a gáz minőségét rontják, vagy a lámpában az egészségre ártalmas vegyületekké égnék el.

A világító gáz színtelen, átható szagú anyag. A levegőnél körülbelül kétszer könnyebb. *Levegővel keveredve és meggyújtva robban!* (Ne menjünk égő gyufával gázömléses helyiségbe!) Többféle szénhidrogén-vegyület is van benne, főleg *etilén* és *acetilén*, amelyek a láng világító erejét növelik, továbbá *mocsárgáz* (metán) és szabad hidrogén, amely a láng hőmérsékletét fokozza.

Az elhasznált gáz térfogatának mérésére minden fogyasztónál ú. n. *gázóra* van elhelyezve. Ez fémedényből áll, melyben négyrekeszű dob foroghat vízszintes tengely körül. A dob alsó fele a fémedényben foglalt vízbe merül. A beáramló gáz egymás után tölti meg a rekeszeket és nyomásával forgatja a dobot. A dob tengelye számláló készülékkel van összekötve, mely a forgások számából az átáramló gáz mennyiségét jelzi.

b) *A világítógázgyártás melléktermékei.* A világítógázgyártás egyik legfontosabb mellékterméke a *kátrány*, ez feketeszerű, kellemetlen szagú, sűrű folyadék.

A kőszénkátrány több, különböző forrásponttal bíró vegyületnek elegye, azért részletes lepárlással éppen úgy szétbontható, mint a nyers petróleum. A belőle kapott anyagok mind igen fontosak, mert nemcsak a maguk eredeti minőségében használják őket, hanem értékes *gyógyszereket* és *festékeket* is készítenek belőlük.

A kőszénkátrányból részletes desztillációval leválasztható fontosabb vegyületek a következők:

A *benzol* színtelen, sajátos szagú folyadék. A zsírt, gyantát, olajat könnyen oldja. Pecsétisztítószerül s az anilinfestékek előállítására használják. Salétromsavval kezelve a *nitrobenzolt* adja, amelyből redukcióval a festékgyártásnál használatos *anilint* nyerik.

A *toluól* is a benzolra emlékeztető színtelen folyadék. Belőle gyártják az anilinhez hasonló módon az *anilinolajat* (toluidint.)

A *fenol* (karbolsav) fehér, átható-szagú, hosszú tűkben kristályosodó anyag. Ize maró, égető, kis mennyiségben is mérgező hatású. A fény hatására megbarnul, a nedves levegőn pedig vörös folyadékká olvad szét. A karbolsav mint fertőtlenítőszer megbecsülhetetlen, mert a rothasztó és betegséget okozó baktériumokat még erősen hígított oldata is megöli. A fenolt is felhasználják festőanyagok készítésére.

Az *anilin* és toluidin keveréke színtelen, olajszerű folyadék. Ha oxidáló vagy más anyagokkal kezeljük, élénk színű vegyületeket, ú. n. *anilinfestékeket* ad. Ezeket pompás színük miatt, továbbá nagy festőképességükért a szövetek festésére használják.

A *naftalin* sajátos, átható szagú fehér kristályait mo-

lyok elűzésére s a naftalin-festékek előállítására használják. gazdasszonyok, hogy szekrényeiktől a molyokat távoltartsák, naftalint tesznek a ruhaneműek közé.

Az *antracén* fehér, selyemfényű kristályos vegyület. *Alizarin*-festékek előállítására használják.

III. Összefoglalás. A gázgyártás alapja a levegőtől elzárt száraz lepárlása a kőszénnek. A kőszénnek e célra retortákba teszik, amelyeket tűzzel hevítenek kívülről. A lepárlás folyamán különböző gáztermékek válnak ki. Ezek: a benzol, a toluol, fenol, anilin, naftalin és antracén, míg a megmaradt rész a kátrány. A világítógáz levegővel keveredve meggyújtásra robban! Ezért gázömlésnél kerüljük a gyújtógyújtást, vagy nyílt lánggal való közeledést!

1941. december 1. hete.

Egészségtan.

VI. OSZTÁLY.

A tanítás anyaga: Gyógyítás és kuruzslás.

Nevelési cél: Ne bízzuk egészségünket avatatlanokra!

I. Előkészítés. a) Számonkérés. A fertőző betegségekről tanultak felújítása és összefoglalása.

b) Célkitűzés. Beszéljünk ma a gyógyításról és kuruzslásról!

II. Tárgyalás. A betegséget szembeszökő tünetei legtöbb-szor hamar elárulják. Ezek helyes felismeréséhez azonban csak olyan ért, aki azt tanulta. Minden betegség felismerése és gyógyítása tehát az orvos feladata. Aki az orvosi tudományokat nem tanulta s a betegek vizsgálatában sem jártas, az a betegség természetét biztosan megállapítani sem tudja, annál kevésbbé a beteget meggyógyítani. Kuruzsló tehát az, aki gyógyítással foglalkozik, anélkül azonban, hogy orvosi tanulmányokat végzett s gyógyításra képesítő oklevele volna. Művelt ember nem fogja legdrágább kincsét, — egészségét és életét kuruzslóra bízni. A kuruzslókat a törvény is igen szigorúan bünteti. Igen sok baj származott már abból, hogy a kuruzsló célszerűtlen, vagy egyenesen káros kezelést rendelt. Olykor életével fizet érte a beteg.

Aki beteg, forduljon minél előbb orvoshoz. Igen helyesen teszi mindenki, különösen mikor családot alapít, ha házi-orvost választ magának. Akinek nincs módjában orvosát megfelelően díjazni, az lépjen be valamelyik betegsegélyzőpénztárba. Ma már gondoskodás történt a társadalom igen nagy részéről az Országos Társadalombiztosító Intézet, a Magántisztviselők Betegsegélyző Egyesülete, az Országos Tisztviselői Betegápolási Alap pénztára stb. révén. Még a mezőgazdasági cselédek is biztosíthatják magukat betegség esetére. A teljesen szegény betegek ingyenes gyógyításáról a hatóság gondos-

kodik. Vidéken a községi vagy körorvos, városokban a tisztiorvos, a fővárosban a kerületi orvosok feladata a szegény betegek díjtalan gyógyítása.

Ha a beteg lakása nem megfelelő, vagy nem részesülhet benne kellő ápolásban: kórházba vagy nagyobb egyetemi városokban klinikára kell szállítani. Különösen az olyan beteget kell ilyen kórházba (klinikára) szállítani, aki műtetre (operálásra) szorul. A jól berendezett kórház (klinika), amelyben rend és tisztaság uralkodik, valóságos áldás a betegre. Mert ott nemcsak megfelelő ellátásban részesül, de tanult ápolószemélyzet veszi gondozásba s az orvosi segítség is állandóan kéznél van. A kórházakban (klinikákban) megvannak azok a drága gyógyításezerszözök is (röntgen, rádium stb.), amelyeket otthon sokszor még a legtehetősebb beteg sem szerezhethet meg magának. Vagyonos betegek számára nagyobb kényelemmel, sőt fényűzéssel berendezett kórházakat (gyógyintézeteket) szanatóriumokat állítanak. Ujabban ezek már szegényebb emberek számára is nyitva állanak, mióta a különféle betegségbiztosító intézmények fennállnak.

Külön kórházban (klinikán) helyezik el az olyan elmebetegeket, akiket nem lehet otthon ápolni, mert beszámíthatatlan állapotukban önmagukban vagy másokban kárt tehetnének; azaz ön- és közveszélyesek.

Fertőző betegek befogadására is külön kórházak vannak, ahol jól elkülönített termekben, többnyire egészen külön álló épületekben helyezik el a különböző ragadós betegségben szenvedőket. Járvány idején, amikor tömegesen betegednek meg az emberek, még külön járványkórházakat is állítanak.

III. Összefoglalás. Az orvosról, a kuruzslásról, a kórházakról (klinikákról), szanatóriumokról, járványkórházakról és a különféle biztosító intézetekről tanultak összefoglalása. Milyen kuruzslóról tudnak? Mi a kötelessége mindenkinek az ilyen kuruzslókkal szemben? Mit tesz a törvény a kuruzslókkal? Miért bünteti olyan szigorúan? Szegény betegeket kik gyógyítanak díjtalanul?

1941. december 3. hete.

Magyar irodalom.

VII. OSZTÁLY.

A tanítás anyaga: Jókai Mór költészete.

Nevelési cél: Irodalmi nagyjaink ismerete.

I. Előkészítés. a) A mult órai anyag felújítása és összefoglalása.

b) Célkitűzés. Nemzetünket a szabadságharc utáni időben egy nagy magyar író tanította meg olvasni, ringatta el szebbnél-szebb meséivel: Jókai Mór. Beszéljünk ma Jókairól.

II. Tárgyalás. a) Életrajza. Jókai Mór 1825-ben született Komáromban. Gyermekéveit is itt töltötte. E város tősgyökeres magyar nyelvének szépségeit a gyermekkor éveiben szívta lelkébe, hogy azután félszázadon át gyönyörködtesse nemzetét. Diákéveiben megismerkedett Petőfivel (Pápan.) A szabadságharc bukása után Jókai bujdosott és Sajó álnéven írta műveit. Meghalt 1904-ben Budapesten.

b) Költészete. Tehetségének legnagyobb ereje, csodálatos *képzelete és előadásának varázsa*. A közönséges, mindennapi dolgok, amik mindenkivel bármikor megtörténhetnek, nem érdekelték Jókait. Képzelete a „Senki szigetére” viszi olvasóit az „Aranyember”-ben, a csodás „Keletre” repül elbeszéléseiben, vagy a föld gyomrába száll „A fekete gyémántokért”. Visszamegy hatezer évvel a multba, az egyiptomi sivatag forró világába, majd a jövő századba ragad bennünket és jós tehetségével meglátja a jövő századnak ma már részben megvalósult (technikai) csodáit.

Hősei is kiemelkednek a hétköznapiaságból és bámulatba ragadják olvasóit. Berend Iván, A fekete gyémántok című regény hőse tíz évig kutatja a föld alatt egy titok nyitját, hogy minő szerrel lehet a lángbaborult kőszénbánya pokoltárnáit eloltani. Tatrangi Dávid nagyszerű találmánya révén (ichor) meghódítja a világot a „Jövő század regényében”. A világhódító csatákban senkinek baja nem esik.

Jókai regényei hőseinek főismertetőjük a lelki nemesség és a rendkívül sokoldalúság. Berend Iván tudós, nagyszerű előadó, kitűnő vívó, elmés társalgó, elsőrendű táncos, énekes, vakmerő lovas stb.

Tájak, vidékek festői leírásában csak a világirodalom legnagyobb írói között van hozzáfogható. Természeti képei káprázatos színben ragyognak és felejthetetlenek. (Pl. a Vaskapu leírása az Aranyemberben.)

A természet képeiért rajongó költő megszerette a természet egyszerű gyermekét, a *népet*. Elleste szólásait. Közmondásokat, adomákat és tájszavakat gyűjtött. A népmese könnyedségét, színező és mesélő kedvét, a mesemondás művészetét a magyar nép meséiből, adomáiból tanulta és belevitte a magyar elbeszélő prózába. Elbeszélésének bűvös erejével és képzeletének hatalmával a csodálatos dolgokat is valóságnak tudja elhitetni.

Egyik legnagyobb érdeme, hogy megörökítette a nagy szabadságharc hősi korszakát az azt megelőző és következő évtizedekkel együtt — mint az Új földesur-ban. A könnyek között nevetés, a *humor* volt a csüggedt nemzet éltető orvossága. A nagy kétségbeesés napjaiban (Bach-korszak) nevettetéssel gyógyította a nemzet elhétét.

III. Összefoglalás. Élete.

1825-ben született Komáromban.

1841-ben Pápán megismerkedett Petőfivel.

1846-ban megjelenik első regénye: *Hétköznapiak*.

1848. márc. 15-én az ifjúság egyik vezére Petőfivel.

1849. A Bükkhegységben bujdosik.

1853–54. *Egy magyar nábob*, Kárpáthy Zoltán.

1863. *Az új földesúr*.

1870. *Fekete gyémántok*.

1872. *És mégis mozog a föld*, *Az aranyember*.

1875-től történelmi regényei: *A lőcsei fehérasszony*, Fráter György, *Erdély aranykora* stb.

1892. Legtökéletesebb népies műve: *Sárga rózsá*.

1904. Halála. Pest.

Érdemei: Tehetségének három fővonása van:

hatalmas erejű, káprázatos színpompájú képzelete;

a könnyet és mosolyt fakasztó humora;

előadásának festői és zenei szépségű elbeszélése.

„Jókai minden idők legnagyobb elbeszélő költője“. (Regényeiből; *Erdély aranykora*; *Török világ Magyarországon*; *Egy magyar nábob*; Kárpáthy Zoltán; *Az új földesúr*; *A kőszívű ember fiai*; *A fekete gyémántok*; *Eppur si muove*; *Az aranyember*; *A jövő század regénye*; *Enyém, tied, övé*; *Egy az Isten*; *A névtelen vár*; *Szép Mihály*; *Egy hirhedett kalandor*; *Szabadság a hó alatt*; *Rab Ráby*; *Szeretve mind a vérpadig*; *A lőcsei fehérasszony*; *Tengerszemű hölgy*; *Sárga rózsá*; *Gazdag szegények*; *Szegény gazdagok* stb. stb.)

Jókai műveit minden magyar embernek olvasnia kell! Regényeit a világon 40 nyelvre lefordítva olvassák, több regényét filmre dolgozták fel.

MESEDÉLUTÁN.

DECEMBERRE.

Uj csillag tünt fel az égen.	Magyar pásztor idegen lett,
Valamikor régesrégén	Sírva dalolt nyája mellett.
Jó pásztorok észrevették,	De most, hosszú évek multán
Amerre ment, ők követték.	Elindult új vándorútján,
Mentek, mentek, mendegéltek,	Visszatértek a Kárpátok,
Míg céljukhoz el nem értek.	Ugy lett, amint mind vártatok.
Rossz istállót találtak ott,	Magyar lett a magyar pásztor,
Hol a csillag is megállott.	Magyar hegyen magyar dal szól.
Bementek és térdre estek,	Karácsonyi ünnepekre
Megtalálták, kit kerestek.	Magyar zászlót a hegyekre.
Kis Jézuska feküdt ottan,	Magyar fenyőt a szobákba,
Barmok között a jászolban.	A szegények kunyhójába.
Sok hosszú év múlt azóta,	Jó pásztorok, jó pásztorok,
Más lett minden, más a nóta,	Kis Jézusra találtatok,
Rabláncokról szólt az ének	Most mind haza térhettek már,
Könnyeztek ifjak és vének.	Itthon boldog nagy haza vár.

(Salamon József.)

Mennyből az angyal . . .

Száll az angyali ének szerte a világon házról-házra, országról-országra, ahol csak emberek élnek, hirdetvén, hogy megszületett, akire szomjas szívek már oly régen vágyakoztak, hogy testet öltött egy újszülött személyében a Szeretet.

Csillag ragyogott a betlehemi barlang fölött, hogy tündöklő ragyogásával jelt adjon a nagy csodáról, hogy a pusztaság vándorait, a három királyokat elvezesse a jászolhoz az isteni Kisdéd imádására, ki Édesanyja mellett aludta édes álmát.

És végigfutott a nagy pusztaságon valami édes remegés, valami csodás sejtelem, hogy Isten különös kegyelme megáldotta a világot, hogy elküldötte egyszülött Fiát az emberek közé, ki hivatva van megváltani bűneiktől az esendő lelkeket, aki magára veszi a szenvedést, a fájdalmat, a kint a bűnös emberek vétkeiért, hogy bűnbocsánatot nyerjenek minden vétkezők Isten színe előtt, mikor az ítélkezés nagy órája elérkezik.

A sivatag pálmái földig hajoltak a Gyermekek előtt végtelen alázatukban. Száraz kórók kivirágoztak, források fakadtak a kiégett homokból és pásztorok nyájai: a szelíd bárányok a kunyhó köré sereglettek és tisztelegtek az édes Kisdéd küszöbe előtt.

A jó Isten különös rendelése volt, hogy egyszülött Fia

barlangban lásson napvilágot, mert abban az időben is elhatalmasodott a gőg és az emberek fennhéjázva ünnepeltették saját hatalmukat. Ime, a jóságos Isten megmutatta, hogy a barmok jászola is megdicsőül az Ő szentséges akarata által s nincs előtte földi hatalom.

Már a születés pillanatában megnyilvánult az Isteni Gyermek küldetése; hogy a gyengék erősítésére, a nyomorultak és megalázottak fölemelésére, a szenvedés megváltására küldetett a földre, hogy megtisztítsa a világot bűneitől, hogy elvegye a keserű kelyhet a tikkadt emberek ajkai elől.

Csaknem kétezer év telt el az Isteni Gyermek világra-jötté óta. Kétezer éve hirdetik a szeretet szavait, melyeket a Gyermek kinyilatkoztatott a szenvedő emberiségnek, amelyet életével példázott, s amely egy egyszerű szó csupán: *Szeretet*.

Az emberek nehezen tanulják meg ezt az egyetlen szót s ezért van a mérhetetlen kín és szenvedés, mely a földre szakad, ezért ömlik a vér és könny áradata, ezért nem tud megszűnni végre a gyűlölet, a bosszú, ezért nem tud a béke angyala otthont találni a földön.

A szeretet szelleme azonban végtelen és elfogyhatatlan és minden esztendőben Karácsony éjtszakáján új erővel ragyog fel, hatalmába ejtve az emberek szívét, mígnem egyszer eljön majd ama Karácsony, mely soha el nem múlik, mert szeretete, fénye, melege örökre otthont talál az emberek szívében.

Ime, lássátok gyermekek, kigyúlt már a karácsonyfák szelíd gyertyafénye.

Ne engedjétek elrepülni a szeretet fehér galambját, rakjatok neki meleg fészket szívetekben, hajlékokban és meglássátok, megszűnik majd a szenvedés, a kín, a fájdalom.

Kigyulladnak a karácsonyfák s ott áll bűvkörükben a család. És ha megszólal az angyalesengő hívogató hangja, ha kitárul a bezárt szoba ajtaja, találja meg alatta mindenki, nagy és kicsi, szegény és gazdag a maga szeretet-csomagját, ajándékát, amit az értünk földreszállott Megváltó hozott magával a számunkra.

Nincs nagyobb öröm, boldogság, mint adni, ajándékozni és nemcsak gyermekeknek, hozzátartozóknak, hanem azoknak is, akik szűkölködnek, akiknek nincs aki ajándékozzon.

A karácsonyi kisded Jézus nevében cselekszik az, aki karácsony napjára legalább meggyújtja az öröm gyertyafényét egy szűkölködő család szomorú otthonában, aki mosolyt és örömet varázsol egy-egy szegény kisgyermek sápadt arcocskájára. Ne feledjük, hogy a világ Megváltója is szegényen és szegénynek született és Isten előtt mindenki egyformán kedves, ha megsegíti a nálánál gyengébbet, elesettebbet.

Azért is a legszebb ünnep a Karácsony, mert ezeket a legnemesebb érzéseket ébresztgeti föl az emberek lelkében,

mert kibékíti az ellenfeleket, elsímítja az ellentéteket ember és ember között és egyesít mindenkit a szeretet szent jegyében.

A fehér hópehelyek is, amelyek Karácsony napján elborítják a falvak, városok házait, utcáit, ezüstbe öltöztetik a fákat, szinte jelképesen mutatják a karácsonyi lélek csillogó tisztaságát, amely fehér és makulátlan, mint a frissen hullott hópehely.

Mennyből az angyal...

(Petróczi Katalin.)

KARÁCSONYKOR.

Oly szép ma minden, minden itt a földön!
Ma templom lett a ház, kaszárnya, börtön.
Emberszemekben gyertyaláng lobog,
Kik tegnap sírtak, fáztak:
Ma Égre néznek s ők is boldogok.

Oly szép ma minden! — akármerre nézek,
Karácsonyest van... szívek összeférnek.
Nem bántja egymást magyar és magyar,
Ma hull a hó, a Menny virága,
Mi minden lelket tisztaság takar.

Oly szép ma minden! — átérzett az ének,
Karácsonyfákon gyertyalángok égneek.
Ma fényt lehelnek mind az ablakok,
S hordják a drága kincseket
A könnyet törölő gazdag angyalok!

Oly szép ma minden, minden itt e földön!
Ma templom lett a ház, kaszárnya, börtön.
Gyönyörködöm és messze gondolok:
Egymást ha mindig így szeretnénk,
Erősek lennénk s mindig boldogok!

(Móra László.)

A szegény asszony boldog karácsonya.

Karácsony szent estéje van. A hó nagy pelyhekben hullott a már fehér lepellel borított földre. A szél erősen tombolt és meg-megzörgette az erdő szélén álló, dűledező viskó ajtaját. A viskó lakói — egy özvegyasszony és három gyermeke — reszketve bújtak össze a kályha mellett. Pedig a kályhában napok óta nem égett már a tűz. Nem volt senki, aki ebben az istenverte hidegben kiment volna, hogy egy kis rózsét szedjen. — A mély csendet a legkisebb síró, könyörgő szava verte fel.

— Édesanyám, éhes vagyok... Kérek szépen egy kis enivalót, hiszen ma karácsony este van.

Az édesanya kisírt szemében megjelent egy újabb gyöngyszeme a szomorúságnak s lefutott a munkától agyonráncolt aszott kezekre. Lassan felállt a korhadt székről. Eszelősen nézett körül, aztán megsímogatta homlokát, mintha valamit elsímitott volna odabent, aztán megszólalt:

— Igaz... Ma van karácsony szent estéje...

Hirtelen lehajolt, megcsókolta a kérő kis gyermeket, a többi is és így szólott elmenőben:

— Bemegyek a faluba s elhozom nektek a Jézuska ajándékát... Biztosan nem tudott ide kijönni... a nagy hófúvás-ban...

Ezen aztán eljátszadoztak, míg végre elnyomta őket az álmom ott, összebújva.

A szegény asszony pedig nyakába vette a világot. Szaladt, szaladt, hogy minél előbb céljához érjen és ha kell, a föld alól is szerezzen valami ennivalót éhező kicsinyeinek. Rohant, nem figyelt semerre, csak befelé évődött, mitévő legyen.

Egy széltől kicsavart fa feküdt előtte, hóval letakartan. Nem nézett maga elé, csak ment, mint akit űznek...

Egy nagy huppanás! s a szegény özvegyasszony hatalmas nyilalást érzett agyán. Elsötétült előtte a világ, elvágódik a puha havon.

Még mintha féleszméletnél volna, valami azt súgja neki, álljon fel, rohanjon tovább, de aztán összecsuklik a puha hóban.

A sűrű pelyhek lassan hűvös, dermedt álmot csókoltak égő szemeire... álmot, amelyből nincsen többé ébredés...

Az útkanyarodásnál hirtelen vidám csilingelés hallatszott. Pompás szán siklott a szűz havon. Szilaj lovak röpitették utasukat a vendégváró karácsonyestre. A lovak azonban hirtelen megtorpantak s a kocsis ijedten ugrott le a szánról. Közelebb lépett a hóval már belepett testhez, akkor látta, hogy egy öregasszony fekszik alétan a hóban. Erre már az utas is lehuppant a szánból, kihámozta magát a drága bundából és látva az eszméletét vesztett asszonyt, kulacsából valami erős italt tartott szája elé, azzal élesztgette. A dermedtség lassan-lassan félengedett. Végre felnyitotta szemeit s egy nagy sóhaj hagyta el a száját.

— Mi az nénikém, talán valami baja lett hirtelen, hogy itt esett össze az úton? — kérdezte az úr.

— A gyermekeim... Jézuska... ajándékáért akartam... szaladni... de... elestem... ebben a nagy fatönkben...

— Hát merre lakik, jóasszony? Hazaviszem. — Szólt az utas s látszott, hogy magának is jól esik, hogy valakivel most, karácsony estéjén jót tehet.

A szegény asszony megmutatta az utat. Felültek mindketten a szánra s a lovak víg táncba kezdtek a frissen esett havon. Mintha ők is érezték volna a szent este közelségét.

Végre hazaértek. A gyerekeket már álmomban találták.

Csak a legkisebbik feje fordult félre s motyogta még egyre elhalóbban:

— A kis Jézuska... aján... dékát... nem... bírta... elhozni... a... nagy... hóban...

— Jó asszony, hát maga itt merte hagyni ezeket az ártatlan gyermekeket? — kérdezte riadtan az utas.

* — Mit csináljak, ha enni kértek az ártatlanok... valamit csak tennem kellett...

Az anya önfeledten borult gyermekeire, símogatta, csókolgatta őket s nem is vette észre, hogy az utas eltűnt a szobából.

Nemsokára ismét megállt a szánkó a ház előtt, megrakva hatalmas rőzsecsomóval és ezernyi csomaggal.

A kályha csakhamar áttüzesedett s úgy dúdolt víg nótát a kis szobában. Az édesanya pedig hozzáfogott a csomagok kibontásához. Az egyikben gyönyörűen feldíszített karácsonyfácskát talált, rajta apró gyertyácskákkal, arany-, ezüstsálakkal, aranydióval, cukorkákkal... A csomagok meleg ruhákat, cipőket, gazdag ünnepi lakomát rejtegettek magukban.

Mikor mindennel elkészültek, letérdeltek a karácsonyfa elé és úgy adtak hálát a Jézuskának, aki még hófúvásban sem feledkezett meg azokon, akik bíztak Benne.

(Domonkos Enikő után.)

SZEGÉNYEK KARÁCSONYA.

Ez a csillogó fa, ez a tündérálom
Megint megjelent ma a szegény világon.
Fényt, meleget hozott s drága illat árját,
És halljuk suhogni az angyalkák szárnyát...
Csillagos mennyország drága szép világa
Adta meleg csókját a karácsonyfára,
Hogy szíveket vigyen szent, tündöklő fénye
A tiszta örömök virágos kertjébe.

De e gyönyörű fa nem ment minden házba,
Sok kicsi gyermekszív de hiába várta —
Ezerszámra sírtak a sóhajok érte,
S mégis, gazdag fénnel kevés házhoz tért be...
O, hát az angyalkák különbséget tesznek:
Utat a gazdagok hajlékába vesznek,
És a szegényeknek elkerülik házát,
Nem vigasztalják meg a nyomorgó árvát?

Ó, az angyalszívek nem ily kegyetlenek,
Hisz az égi Gyermek értük született meg.
Értük, kik szegényen, búsan, árván állnak
Tüskével teleszórt útján a világnak.

Ime: itt is értük gyúlt ki fény e fára,
Itt derül örökre sok szegény, sok árva.
Hálás csókok érik a fenyőfa gallyát,
Ölelő szeretet tárja itt ki karját.

E kigyúlt gyertyáknak tündéri világa
Vigaszt derít sok bús anyának gondjába,
Didergő kis lábak, reszkető kis testek
E forró világban mind fölmelegednek.
Fájó könnyek válnak kacagó örömré,
Vérző szívek vannak szeliden bekötve.
Ebben a ragyogó, tündöklő világban
Áldott, puha kezek simogatnak lágyan.

Te tündöklő szent fa, gallyaid hegyében
Angyali jó szívek ragyognak a fényben.
Amíg üdvöt, áldást suttog illat-ajkad,
Segítő jó szívek muzsikálnak rajtad.
Minden gallyad egy-egy forrón ölelő kar,
Melyek között annyi bánat és bú elhal —
Szép karácsonyfák közt legszebben pompázol,
Itt van alattad a betlehem-i jászol.

Amíg fényed isszák örvendő kis lelkek,
Az egek ajtaja nyitva áll feletted —
Az általad áldást fakasztó szívekre
Valaki felülről mosolyogva tekint le.
A szeretet művét szeretettel nézi,
Ennél szebb imádság sohasem kell néki.
A kisdéd Jézuska két karját kitárja
És a könnyörülő jótévő szíveket
Sorba mind megáldja.

Tarnavölgyi András.

A karácsonyfa meséje.

Az ég angyalkái fáradhatatlanul, szünet nélkül szórták, hintették a fehér pelyheket a fekete földre. Kristálytisza, fényes csillagokat. Sziporkázva hullottak, keringéltek, pilinkéztek a magasból patyolatszínű püspöksüveggel hímezték ki a házakat, kunyhókat, palotákat egyformán. És eltűnt a földről minden szenny... minden szenvedés; szikrázva, vakítva ragyog nappal éppúgy, mint a holdfényes éjtszakákon...

Unalmas, fáradt délután van, éppolyan, mint tegnap, vagy tegnapelőtt... A végtelen magyar pusztaságon olyan fájoan egyformák ezek a téli délutánok. Igazán csak télen pusztá a pusztá! Napokon át mást sem lehet hallani, mint Szél-urfi egyhangú dudorászását, ha ugyan bele nem rikkant

olykor-olykor a kéménybe... Most is megírgyelt az angyalkák játékát. Szárnyára kapta a pajzánul kergetőző fehérséget és eszeveszett táncot kavart benne. Siránkoztak, jajgattak a hópelyhek: „De goromba vagy Szél-urfi!”

Bizony, legjobb ilyenkor a jó meleg kályha mellett és nézni, mint pattog a parázsra vetett venyige... Hogyan kapdossa a szobára lehullott szürkeséget a fel-felpislogó láng pajzán játéka. Most éppen azon versengenek, melyik tudja halálra ölelni a karjuk közt vergődő fenyőhasábokat...

Szemem a tűzbe téved, látom a táncoló lángokat... S a vöröses, sárga lángokban úgy hallom, a múlt mesél. Feltűnik a titokzatos jövő... Szeretem elmélázva nézni, nézni a táncos lángokat... Olyan érdekesekeket látok bennük... Valóság ez?... Álom? S a lángnyelvekkel küszködő-bírkózó fahasáb mesélni kezd...

...Nincs talán még két esztendeje sem annak, — kezdte beszédét a fenyőhasáb —, hogy sudár termétem minden megcsodálta. Csodálatos! — mondták az arrajárók — ilyen tökéletes szépséget csak a jó Isten keze alkothat...

Gondolhatod, hogy a szívemet ilyenkor majd szétfeszítette a büszkeség. Nagy göggel tekintettem körül társaim közül s nagyon lenéztem őket. Igen, büszke voltam nagyon, mert én voltam a legszebb valamennyi társaim között! A lábamnál egy patak csörgedezett s én egész napokon át egyebet sem tettem, csak el-elnézegettem tükrében pompás alakomat. Ha a szellő játékosan megcsókolta koronámat, olyan boldogság remegett végig rajtam, hogy belefájdult a szívem is. Büszke voltam... és fölvettem a harcot magával az Éggel is, mikor a víz tükrén táncoló fényesóvákra borítottam árnyékomat.

Azt hittem királynő vagyok... Nem hallottam a körülöttem döngicsélő méhecskék nászindulóját... Nem láttam az aranyruhás erdei tündérekék versenyfutását, a tarka szárnyú pillangókat... Nem vettem észre a gyémántharmatot, melyet a tavasz csókolt füre, fára, virágra... És nem értettem a kikelet ezüstcsengőjű édes-bús dalát sem... Semmit sem láttam, semmit nem hallottam, csak önmagam! Igen, ilyen voltam...

Hej, azóta sok idő telt el. Giling-galang, kongat a szoba mély csöndjébe nagyanyám ittfelejtett órája... És az elvarázsolt kastélyból előlépett Csipkerózsika s mosolyogva bókolt a mesebeli királyfinak. Hatot ütött az óra... giling-galang...

Az óraütések elriasztották a szobára terpeszkedő szürkeséget. Érdeklődve vártam a fenyőhasáb szavait.

...Már a patak is befagyott — suttozta a haldokló hasáb — és az én írgyelt zöld ruhámat fehér lepel takarta. Nagy, rettenetes némaság vett körül, szinte fojtogató. Csak a hollók károgtak keserűn reám, kár... kár... Siratták a napsugárban ringatózó arany búzatengert. És a fehér tenger csak nőtt körülöttem, egyre nőtt... Aztán mély álomba merültem. Az álom

még szebb jövőt mutatott nekem... O, álmaim, ti kedves, soha nem teljesedő álmaim... Egyszer aztán nehéz fejszecsapások hasítottak belém. Felébredtem. Emberek állottak körülöttem. Talán éppen azok, akik a nyáron annyira megcsodáltak... Most az életemre törtek. Fejszét fogtak rám, hogy kidöntsenek... Egyre sűrűbben hullott reám a csapás, végre elszédültem.

Az éjszaka fekete palástot terített a földre. Házikóban, palotában csodaváró gyermekszemek lesték-várták a kicsi Jézuskát... Minden házba bekopogtatott már a betlehemi csillog s földöntúli fénye lángralobbantotta az apró, színes viaszgyertyákat... Megszólt az angyalok csilingelő ezüstcsengetyúje... Feltárult egy ajtó és remegő kis térdek omlottak le szépségem előtt... Ott állottam egy tündérszép palota fényes termében, roskadásig rakva ékességgel... Soha sem tudom elfelejteni ezt a pillanatot. Az életem legszebb napja volt! A felzengő karácsonyi zsolozsmás ének átjárta minden részemet s velük zengtem én is:

Dicsőség, mennyben az Istennek...

Ó, de sok örömben, boldogságban volt részem. Csodálni jártak az emberek. Nem győztek betelni szépségemmel... De amint fogyott rólam a sok csecsebecse, a csillogó aranylánc, úgy fogytak csodálóim is... Végre kifosztva, megtépázva úgy álltam ott,... mint... És itt elakadt az én fenyőhasábom szava, csak el-elesukló zokogását hallottam. — Azután rám sem néztek többé, meguntak, s egy szép napon kidobtak. Azután ott hervadtam az udvar egyik zugában. Egyik levelem a másik után halványult el bánatában. És akkor eszembe jutott, hogy soha többé nem láthatom testvéreimet, akiket akkor lenéztem... Hogy soha többé nem büszkélkedhetek a patak tükreben... Hogy többé senki sem néz reám, nem hint felém friss csókokat a hajnali szellő... Egészen elszomorított. Tudtam, miért van ez: Isten büntetése volt nagy gőgösségemért.

Azóta sokat szenvedtem. Egy reggelen végre valami szegény koldúsasszony vitt magával. Pizkos, bűzös kis viskóba dobott. Majd apróra vágta sudár törzsem is... Ezt már alig éreztem... Eladott. Jó pénzt kapott értem. Így kerültem ide, e halálraölelő lángok közé.

A fahasáb elhallgatott. A lángok már halálra ölelték, nemsokára néhány összeomló zsarátnok mutatta helyét... Szegény, büszke fenyőfa... Sőhajtottam utána... Vége...

A büszke fenyőből — hamu lett s Szél-urfi szárnyain bizonyosan eljutott már Meseországba, ahol Hamupipókék várták nagy örömmel. Míg mosolygószemű, meseváró gyermekek lesznek a világon, Hamupipóke otthonából sem hiányozhat a hamu...

Giling-galang... giling-galang... Eljárt az idő. A szobám sötétjében már hetet vert ki méltóságosan az óra. Csipkerózsika mosolyogva bókolt királyfiának, azután ő is pihenőre

tért... Giling-galang... giling-galang... Nagyanyám órájának kongása összeölelkezett a pusztai kicsi harangjának imádságos hangjával...

Kóhalmy Julia.

KARACSONY ELŐTT.

Kicsi lányunk, nagy dologba fárad:
Levelet ír a jó Jézuskának;
Kevés a szó, sok az érzés benne, —
Bárcsak aztán foganatja lenne!

Lelke árad minden kicsi sorba:
Jó Jézuskám, jőjj el karácsonyra!
Te szent fáddal kopogtass be nálunk,
Szeretettel, imádsággal várunk!

...Gyermekszívvvel teleírt levélke, —
Angyal viszi magasságos Égbe;
Kicsi lányunk reménykedve várja:
Felel-e majd a kis Jézus rája?

Óh felel majd! — Ne félj, kicsi lányom,
Le is röppen ragyogó szép szárnyon;
Kinek tiszta a szíve-világa:
A Jézuskát nem hiába várja!

(Sajó Sándor.)

Morcos és a Bodri.

Egyszer volt, hol nem volt, itt Somogyországban volt két kutya. Morcos volt az egyik, Bodri a másik neve.

Önkéntelenül a nagy Alföld végtelen pusztasága jutott eszembe, hogy őket megláttam. A csillagokkal kiverett sötét égboltozat, mikor a nagy néma csendben nem hallatszik más, csak a komondorok beszélgetése... Morcos... Hatalmas nagy fehér komondor... Bodri... Ő is komondor, de sokkal nagyobb Morcosnál.

Mikor először megláttam őket, féltem tőlük. Morcos haragosan morgott felém, Bodri pedig viCTOROGVA mutogatta irigylésre méltó szép fehér fogsorát.

Ezek mellett nyugodtan hajthatja álmra fejét a ház népe. A kiskapunál Morcos, a nagykapunál Bodri áll őrt. El tudnának ezek bánni a hétfejú sárkánnyal is...

Meg kellene velük barátkoznom. Ők észrevették, hogy én félek tőlük. Ahogy figyeltem őket, s ők engem, szinte éreztem, hogy nevetnek rajtam...

— Gyere ide!... szoltam Morcosnak.

Morcos Bodrira nézett. Bodri „nemenjoda“ tekintettel nézett Morcosra. Ők megértették egymást.

— Gyere ide!... szóltam hízlgő hangon Bodrinak. Ők egymásra néztek, és... én hiába könyörögtem.

Egy közönséges kutyát meg lehet vesztegetni. Elcsentem egy jó darab kirántott húst a konyhán. Ha másként nem, hát így magamhoz édesgetem akár Morcost, akár Bodrit. Ha az egyik barátságába fogad, a másik féltékenységből is, ha nem is hozzám, de a társához szegődik. Vágyódtam a „kutyabarátság“-ra.

Kezemben a csalétekkel, kiléptem az ajtón. Az áprilisi enyhe szellő az ibolya édes illatát hozta felém. Morcos két első lábára fektetett fejjel álmodozott. Miről? Csak a jó Isten tudja! Bodri két hátsó lábán ült és okos szemeivel egy méhecskét figyelt, ahogy az egyik virágról a másikra szállt.

— Gyere ide, Morcos! Gyere ide Bodri! — szóltam hízlgő hangon.

A szemük előtt — én mentem hozzájuk — igazságosan ketté osztottam a finom pecsenyét. Jobb kézzel Bodri, bal kézzel Morcos orra elé tartottam a megvesztegetésre szánt ízletes falatot. Ők rám néztek, — a húst észre se akarták venni, — és megvető, lesújtó tekintettel elfordultak tőlem. Kudarcot vallottam, megszégyenítettek. A csatát elvesztettem... Óvatosan körülnéztem, nem látja-e valaki ezt a „kutyabarátságért“ folytatott küzdelmet? A kutyák gazdája látta. Két égszínkép szeméit szeretettel legettette a „megközelíthetetleneken“. Ezek az én kutyáim, — mondták a kék szemek. Hűségesekek, jók, szót fogadók... Engedelmeskek, értem tűzbe menők... okosak... szépek... értelmesek... gondolatolvasók.

Hát igen, ez mind igaz. Bebizonyították. Szégyenkezve sütöttem le a szememet, hogy ne lássam se a hűséges, diadaltaratott barna kutyaszemeket, se a beszédes kék szemeket.

A kutyák gazdája megsajnál. Odajött és így szólt: akarja, hogy „bepártfogoljam“ Morcos és Bodri kegyeibe?

Igen, — mondtam én, — szeretném.

És megszólalt a kékszemű mély, orgonabúgású hangon. Morcos, Bodri idejőjjetek! És ők egy szóra szótfogadtak. — Én órákig könyörögtem nekik...

Morcos és Bodri még mindig idegenkedve nézett rám. A gazdájuk megfogta a kezemet. A négy hűséges barna szem felragyogott. Előbb a gazdájuk, majd az én kezemet kezdték nyalni... csókolni...

A bizalmatlanság jege meg volt törve.

Szeressétek őt, mondta a kékszemű. A két hatalmas komondor a nyakamba ugrott, arcomhoz dörgölték orrukat, s mintha mondták volna, a gazdánk szava szent, ő parancsolta s mi szeretünk téged. Még parolát is adtak és örök barátságot ígértünk egymásnak. Körültáncoltak, farkesóválva ugrándoz-

tak, örömvakkantásokkal becéztek, és én nagyon boldog voltam akkor.

A két új pajtás mellém szegődött és sétálni mentünk. A tavasz csodás szépsége, a madarak istendicsérő éneke mindent betöltött. Az ég aljáig húzódó mező zöld szőnyege, s az én végnélkülinek képzelt boldogságom olyan volt, mint egy szép mese, amely így kezdődik: egyszer volt, hol nem volt...

Leheveredtem a zöld szőnyegre. Ők fejüket az ölembe hajtották, szemüket lecsukva élvezték a hangot, mely nevüket mondja, a simogatást, mely fejüket érintette. Morcos Bodrira nézett s elfutottak. Szeretettel néztem utánuk. Néhány pillanat alatt visszajöttek és én sírva fakadtam. Mert nem mese, nem kitalált dolog ez, való igazság, a két pajtás szájában virág, százszorszép és az ölembe tették a virágot és újra elfutottak és hordták, tépték számomra a sok-sok tavaszi virágot. Nekem, akit barátságukba, szeretetükbe fogadtak. Könnyes szemmel öleltem meg őket, így mondtam nekik köszönetet.

Nagyon jó barátok lettünk. Morcos farkcsóválva, szoknyám húzogatva kért, hogy menjek vele valahová. Ő vezetett... Morcos egy istállóba vezetett. Ott az egyik sarokban, puha bársonyos széna között bemutatta Morcos a családját. Három, gondosan ápolt kis kölykét, melyek fehérek voltak, mint a hó, selymesek, puhák, kedvesek, szépek. Nem is lehettek mások, hisz Morcos volt a mamájuk.

Szeresd őket is, mondta Morcos tekintete, és ölembe dédelgette a három kis gombócot. Az ölembe fogtam őket, a három kis névtelent és elindultunk Bodri felé. Balról Bodri, jobbról Morcos, ölemben a három kis Morcos kölyökkel, szívemben nagy-nagy boldogsággal súgtam Morcosnak, úgy, hogy Bodri is meghallja, hogy: szeressetek, mert szeretetből nagyon kevés van a földön.

Kőhalmy Julia.

Itt járt a Jézuska.

Irta: *Kőhalmi Julia*. Marcali Gyóta.

Személyek: Anya, Irén, Zsuzsi, Klári, Gizi gyermekei, Anya, Péter, Sanyi, Kató gyermekei, Jézuska, angyalok.

I. FELVONÁS.

Szín: Tetszésszerint berendezett lakás. Az asztalnál a 4 testvér karácsonyi meglepetéseken dolgozik. Mikor a függöny felgördül, énekelnek: Mária a világra nékünk... vagy más éneket.

I. JELENET.

Irén: De szorgalmasak vagyunk!

Zsuzsi: Sietnünk kell, mert még sok a tennivalónk!

Gizi: Alig van pár óránk, s addigra feltétlenül készen kell lennünk!

Irén: Én készen is leszek. Nézzétek csak ezt a remek babaruhát!

Zsuzsi: Szegény kis Katóka, de fog örülni, ha meglátja!

Klári: Szegényke, azt még nem tudja, miért.

Irén: Mert szegények. Szegényebbek a templom egerénél.

Klári: A tanítónéni azt mondta: kisleányok, tudom, hogy ti mindnyájan szeretitek a Jézuskát. Jó cselekedetekkel puha jászolt akartok készíteni neki. Az viszi a legdrágább ajándékot a Jézuskának, aki szent karácsony napjára minél több könnyet töröl le. Aki segít a szegényeken, az árvákon, elhagyottakon...

Zsuzsi: Akkor elhatároztuk, szívünkkel, lelkünkkel azon leszünk, hogy tehetségünkhöz mértén letöröljünk egy-két könnyet.

Irén: Mert a karácsony szent napja az, amelyen egyetlen bánatos könnynek sem szabad hullani.

Gizi: Istenem, de jó is lenne, ha valóra válna, hogy szent karácsony napján csak szívből fakadó nevetés hallatszana fel a magas égből.

Klári: Könny pedig csak olyan, amely örömből fakad.

Zsuzsi: Édesanyám, meg édesapám szemében minden szenteste ott látom csillogni az örömkönnny ragyogását a gyertyafénytől megvilágítva.

Irén: Kezüket imára kulcsolják és örömtől fátyolos hangon éneklük velünk együtt: Mennyből az angyal...

Klári: Én megkérdeztem egyszer édesanyánkat, miért hullanak szent karácsony estéjén könnyei? Azt felelte rá, kisleányom, amikor látom a ti örömtől sugárzó kis arcotokat,

amint a karácsonyfa alatt egyszerre szeretnétek magatokhoz ölelni Jézuska ajándékait, akkor feltör lelkem mélyéből egy könnyes imádság, a megszületett betlehemi Kisdédhez, amelyet nem tudok szavakkal elmondani, csak örömkönnyekkel. Ezeket suttogja könnyes szeretetem: Hála Neked, Jézusom, hogy mosolyt fakaszthatok, örömet adhatok a Te jóvoltodból.

Gizi: Csodálatos nap is a szentkarácsony este!

Zsuzsi: Beszéd közben is járjon ám a kezetek! De a nyelvek se pihenjen!

Klári: Ne csipkelődj Irén! Jár Zsuzsinak a keze is, ha nem is olyan gyorsan, mint a nyelve.

Zsuzsi: Csak beszéljetek, nem bánom, ha csipkedtek is. De tanácsolok valamit. Már az előbb akartam mondani, ki-kí mesélje el, miként képzelte el a Jézuska jövetelét mikor kicsi volt és nem tudta, hogy...

Gizi: Ez igazán kedves gondolat. Kezdheted is Zsuzsikám. Mi pedig hallgatjuk, mint a szép mesét.

Zsuzsi: Hát... de ne nevessetek ki... Én úgy képzeltem el, hogy ilyenkor, karácsony előtt, nagy sürgés-forgás van a Mennysországbán. Az angyalok apraja és nagyja munkában van.

Irén: Pont így képzeltem én is.

Zsuzsi: Díszítik a fákat, rendezik a szebbnél-szebb ajándékokat, a főangyal az aranykönyvvvel jön-megy. Olvassa a neveket. És kinek-kinek érdeme szerint elhozzák szent karácsony éjtszakáján a szép ajándékot, karácsonyfát és mindent.

Klári: Ha szemem becsukom, sokszor látom is, hogy az ég fényes, csillagai, mint az aranykapuk, kinyílnak. Minden aranykapun kilép egy-egy angyalka, kezében a ragyogó karácsonyfavál. És kíséri őket a mennyei énekkar, amely lágyan, halkan énekel. (Csendes az éj... Ének.)

Gizi: S hogy az angyalok jövetele hallható ne legyen, rendszerint puha fehér hószőnyeggel borítja be a földet a jó Isten.

Irén: Mi pedig szerető szívvel, földöntúli örömmel várunk, hogy mikor szólal meg a csilingelő kisharang, amely jelzi, hogy megérkezett a Jézuska. Eljött végre a szent pillanat. Itt járt a Jézuska!

Zsuzsi: Ugy látom, teljesen egyformán képzeltük el mind a négyen.

Klári: Olyan csodás a fehér hótakaró! Mintha el akarna tüntetni ezen a szent napon a földről minden szennyet.

Gizi: Fehérbe öltözik a leggazdagab palota, de a legszegényebb kunyhó is. Mintha ezzel is intené Isten az embereket. Fehér ruha alá fehér lelket! Mert csak a tiszta, csak a fehér lélek tud igazán, felszabadultan örvendezni.

Irén: A mi családukban mindenki fehér lélekkel várja a Jézuskát.

Klári: Bárcsak minden házban így lenne!

Zsuzsi (cipőket tisztított): Én már kész is vagyok. Ugy ragyognak, mint a Gizi képe!

Iré: Na, de én sem maradtam el, minden ruha megfoltozva, minden harisnya megjavítva!

Klári: A jó Isten megsegített bennünket.

Iré: A jó cselekedetekhez Isten segít.

Gizi: Mindent becsomagolunk, de gyorsan, mert még karácsonyfa-díszítéssel hátra vagyunk (Csomagolnak.) Előre is megmondom, a cukorból torkoskodni tilos!

Iré-Zsuzsi: Hogy tételezel fel rólunk ilyet?!

Klári: Na, jól van, nem kell mindjárt magatokra venni és felhuzni az orrocskátokat!

Gizi: Munkára fel!

Zsuzsi: Itt egy kicsi hely sincs, ne hozzuk ide a fát, díszítsük a másik szobában.

Klári: Igazad van.

Gizi: Én úgy szeretek karácsonyfát díszíteni!

Iré: Csak az a kár, hogy egy évben egyszer van karácsony.

Gizi: Hát akkor menjünk! Díszítsük fel olyan szépen, mintha igazán a csillagos égből, az aranykapun át hozná a fényes angyalka. (Leszállt az ég dicső királya... ének.) (Kivonulás után is folytatják az éneket.) Nagyon halkan behallatszik.

II. JELENET.

Anya: Gyere csak fiacskám, itt jó meleg van, kint megvesz az Isten hidege.

Fiú (nem más, mint az álruhás Jézuska. Rongyos ruha, zsákba csavart láb, tarisznya, bot): Nem fázom én, néni.

Anya: Nem? Hiszen úgy reszketsz, mint a nyárfalevél! Egész lila vagy! A kezéd el van gémberedve. Mutasd, felmelegítem! (Dörzsöli kezét.)

Fiú: De jó hozzám a néni, pedig én csak egy koldúsgyerek vagyok!

Anya: Szegénykém, hol otthonod és milyen lehet, hogy ilyen hidegben ezen a szent estén koldulni vagy kénytelen?

Fiú: Nagyon messziről jövök.

Anya: Na, ugy-e, már nem fázik úgy a lábad? Ül le!

Fiú: Köszönöm, nem. A néni szeretete melegít, a hangja meg olyan puha, mint a bársony simítása.

Anya: Nem vagy éhes, fiacskám?

Fiú: Én mindig éhes vagyok, vágyódom mindig a jóságra, éheznek mindig a szeretetre.

Anya: Nagyon okos kisfiú lehetsz, olyan szépen beszélsz.

Iré (bedugja a fejét): Jé, édesanyámnak vendége van? Lányok, gyertek csak. (Mind bejön.)

Anya: Nézzétek csak, ez a szegény fiú itt álldogált és fagyoskodott az ablak alatt. Behívtam őt.

Zsuzsi: Jól tette, édesanyám.

Fiú: Nagyon jó édesanyátok van.

Gizi: Ki vagy?

Inci: Nem fázik a lábad?

Klári: Honnan jössz?

Zsuzsi: Hová akarsz menni?

Anya: Szegényke, hogy tudjon egyszerre négy kérdésre felelni? Beszélgetsetek csak, én addig hozok neki egy kis enivalót, mert éhes is.

Fiú: Jó nektek, van meleg fészketek, szerető édesanyátok. Ó, hányan vannak, mint én is, akik dideregnek, fáznak, éheznek! Árván, elhagyottan járják az élet rögös útjait. Ha éhesek és egy falat kenyérért nyújtják vézna kis kezüket, harapós kutyával kergetik el őket. Engem is... Pedig én mindenkít úgy szeretek. Ha rongyos is vagyok, ha szegény is vagyok, én az Isten gyermeke vagyok.

Gizi: Mi nem kergetünk el, ne félj, maradj velünk! Ma karácsony szent estéje van. Eljössz velünk és meglátod, hogyan viszünk három szegény elhagyatott családnak mosolyt és szeretetet.

Fiú: Ilyen rongyos gyerekekkel, mint én? Végig jönnétek az utcán?

Iré: Te arról, hogy szegény vagy, nem tehetsz! De mindjárt segítek én rajtad! Nézd ezeket a ruhákat, Péternek, egy másik szegény gyermeknek akartuk vinni. Akkora éppen, mint te. Menj át a másik szobába és öltözz fel, jó meleg ruha.

Gizi: Itt egy cipő is!

Iré: Nesze harisnya!

Zsuzsi: Jó meleg alsóruha!

Klári: A fejedre sapka.

Fiú: Igazán jók vagytok hozzám. Elfogadom tőletek, mert látom, jó szívvel adjátok. De mit visztek helyette?

Iré: Ne aggasszon az téged. Nézd ezt a rengeteg ajándékot, mind Tóthéknak visszük.

Fiú: A mennyei Atyám jutalma majd nem marad el, meglátjátok (mosolyog).

Zsuzsi: Elég jutalom nekünk már az is, hogy sápadt arcodra mosolyt derítettünk. Egy mosoly, egy szalmaszál a kis Jézuska jászolába.

Fiú: Akkor felöltözöm és veletek megyek Tóthékhoz. (El.)

Zsuzsi: Inci, igazán okos leány vagy. Nekem eszembe se jutott volna, hogy neki adjuk a ruhát.

Klári: Jobb helyre alig adhattuk volna. Rongyosabb, szegényebb még a legszegényebb Tóth Sanyinál is!

Anya (kezében pohár, tányéron fehér kalács): Itt van egy kis tea, jót fog tenni szegénykének.

Irén: Édesanyám, én úgy sajnálom őt.

Anya: Hová lett?

Zsuzsi: Felöltöztetjük a Tóth Sanyinak szánt ruhába. Annak majd kerítünk másikat. Nem baj, ha nem is karácsonyra kapja.

Anya: Jó helyre vezérelte az Isten ezt a szegény fiút, talán se apja, se anyja. Nem engedjük el, megosztjuk vele a karácsonyi örömlünket.

Irén: De jó lesz! Négy lánya mellé fiút küldött a Jézuska.

Fiú (bejön átöltözve): Nem vagyok én ilyen szép ruhához szokva. Lakásom egy rozoga istálló, ahová pedig ez a szép ruha nem való.

Klári: Milyen szép lettél! Nem is tudom, mi a neved? De most már ne is mondd meg. Adunk mi neked nevet, édes testvérke leszel, nem engedünk el, a mi testvérünk leszel, köztünk maradsz!

Fiú: De jó, van egy fiú testvérünk is. Most már öten vagyunk testvérek.

Anya: Egyél, már, kis fiam! Elhül a jó meleg tea. Átfázott kis testednek jót tesz.

Fiú (eszik, iszik): Nagyon jók vagytok hozzám.

Anya (símogatja): Édes kis fiú.

Fiú: Édesanyám, olyan szeretettel vesz körül engem, ismeretlen koldús gyereket, mint a betlehemi istállóban Szűz Mária a Kisdedet.

Lányok: Szedjük össze a csomagokat és induljunk!

Anya: Én is elkészítettem a kalácsos csomagot. Itthon ne hagyjátok!

Zsuzsi: Induljunk! (csomagokkal megrakodva el.) Örömet, boldogságot vinni, mosolyt fakasztani, könnyeket törölni!

Irén: Nagy nap van ma!

Fiú: A szeretet ünnepe.

Anya: Békességes szent karácsony este. (Krisztus Jézus született..., kivonulnak.)

(*Függöny le.*)

II. FELVONÁS.

Szegényesen berendezett szoba. Az Anya ölében ül Katóka, körülötte Péter és Sanyi. Az Anya mesél, közben Katónak rongyból babát készít.

Anya: És lement a nagy úr a cipészhez. Látja a kilenc gyereket, egyet adj nekem, mondja. A cipész sorba állítja a kilenc gyerekét, és nem tudja, melyiket adja oda.

Péter: Melyiket?

Anya: Egyiket se! A nagy úr mérgesen csapta be maga után az ajtót, a cipészt pedig körülvette kilenc gyermeke és újra kezdte a szép karácsonyi éneket. (Mennyből az angyal...)

Sanyi—Péter: Énekeljünk mi is, édesanyám! (Átölelik anyjuk nyakát és énekelnek.)

Kató: Ugy-e a cipész azért nem adott volna egy gyereket se, mert nagyon szerette őket?

Anya: Mint én titeket!

Péter: Én is nagyon szeretem édesanyám. (Ölelik, csókolják.)

Anya: Eppen azért kétszeresen fáj, hogy az év legszen-
tebb estéjén se meleg szobával, se élelemmel nem láthatlak el titeket. A szívem majd meghasad a fájdalomtól.

Sanyi: Hát édesanyám, azt hiszi, hogy én fázom? Ha érzem, hogy a hideg bántani akarja a lábam, így csinálom-e! (ugrál.)

Péter: Ha pedig a kezem fázik, úgy csinálom, mint a halászkok, (karját lengeti.) Még melegem is van, a mindenit neki!

Kató: Én meg nem fázom, mert édesanyám szíve melegít.

Anya: Én meg azért nem fázom, mert a szeretetetek melegít. No, de nézzünk egy kis vacsora után.

Péter: Mi lesz vacsorára?

Anya: Majd meglátjátok kicsikéim! (Tejet önt pohárba, magának nem, meg egy-egy szelet kenyeret ad mellé.)

Kató: Tejeeske! De jó!

Anya: Egyetek jó étvággal! Ugy-e, milyen jó vacsora?

Péter: Hát édesanyám, miért nem tölt magának?

Anya: Én nem vagyok éhes! Ettem már. Egy falat se menne le a torkomon.

Sanyi: Ma szent karácsony estéje van. Ezen a szent napon nem szabad hazudni. (Szájára üt.) Nem szabad nem igazat mondani.

Péter (a másik kettő is odatartja poharát): Én megfele-
zem az enyémet.

Kató: Enyémből egyél!

Péter: Én mind odaadom, nem vagyok éhes.

Anya (könnyeit törülgeti): Fiacskám, ma szent karácsony estéje van, nem szabad hazudni, drágák vagytok, mindegyiketéből veszek. (Tölt egy pohárba.)

Kató (eszik): Egész finom ez a tejeeske!

Sanyi: Ugy-e, édes, nincs az a kevés, ami elég ne lenne!

Anya: Igen, fiacskám, csak szeretetből legyen sok, akkor a szegénység se teher! Ezen a szent estén a gazdag gyerekek ajándékot kapnak. Én nem adhatok mást, csak ezt a pár szót vésem kitörülhetetlenül szívetekbe: „Sose szűnjetek meg szeretni!“ A szeretet olyan drága kincs, amely a síron túl is örökké él.

Sanyi: Igérjük, édesanyám, hogy ezt a karácsonyi ajándékot a szívünkbe zárjuk és holtig megőrizzük.

Kató: Édesanyám, álmos a két babám, lefektetem.

Anya: Énekelj neki valami szépet, hamarabb elalszik.

(Énekel: Feljött már a fényes csillag, este van már, este...) Aludj szépen kis Jézuska, tente baba, tente. Sok kis angyal őrzi álmod, halkán énekelve, aludj csendben kis Jézuska, tente baba, tente.) (Közben az asztalt letakarítják.)

Kató: Már el is aludt az édes... Pszt! Csendben legyünk!

Sanyi: Meséljen, édesanyám! (körülfogják.)

Anya: Miről?

Péter: Valami szépet...

Anya: Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy gazdag ember, annak két fia, meg egy kislánya. A gazdag ember háza leégett, a jó Isten folyton csapásokkal sújtotta. De ő nagyon jó ember volt. Sose zúgolódott. Egyszer aztán megbetegedett és meghalt. (Szemét törülgeti.) Itt maradt a szegény özvegyasszony három gyerekkel. Sokat dolgozott szegény, hogy legalább a kis kenyeret, meg a kis ruhát megszerezhesse kis árváinak.

Péter: Hiszen ez nem mese! Ez rólunk szól, való igazság!

Anya: Most jön a mese. Az éjjel azt álmodta a három kis árva édesanyja, hogy a Jézuska gyűlésre hívta össze a kis angyalkákat a Mennyországban. Elővette az aranykönyvet és így szólt: Somogymegye kellős közepében van egy kis puszta. Ott lakik egy szegény asszony, három kis árvájával. Úgy látom e könyvből, hogy abban a hajlékban 6 éve nem jártatok. Mi annak az oka, hogy annak a három kis árvának oly rég nem volt karácsonyfája? Felelj főangyal!

Sanyi: Istenkém, mit felelt?

Anya: Ezeket: Jézuskám, hiszen Te mindent tudsz, miért kérded? miért nem volt karácsonyfájuk? Mert annyi fenyőfája sincs árva Magyarországnak, amennyi árvája van. Erdélyben még mindig sírnak az oláhoktól elüldözött szegény magyar gyermekek, Jézuskám, hozzá karácsonyfát, édes kis Jézuskám, hallgasd meg imánk...

Péter: Aztán?

Anya: Jézuska szomorúan sóhajtott és azt mondta: Én pedig azt akarom, hogy Magyarországon ne legyen síró, egyetlen boldogtalan gyerek se! Ha csak egy fenyőgallyat is, de minden házhoz térjete be, mely, mint hajdan a pálmaág, úgy hirdesse és jelképezze a békességet, örömet. Béke legyen és öröm, mert ahol e kettő él, ott fészkel a boldogság, a megértés, és a szeretet.

Sanyi: De szép álom volt...

Anya: Az angyalok mélyen meghajoltak Jézuska előtt és azt mondták: Parancsod szerint legyen, Uram! Nem lesz karácsony éjtszakáján síró magyar, csak boldog. És megnyílt a Mennyország aranykapuja, az angyalsokaság megindult Erdély bérceire, a Felvidék hegycúcsaira fenyőgallyakért.

Péter: Ha én egyszer ilyen szépet álmodhatnék!

Anya: És rövid idő múlva a karácsonyfákkal feldíszítve Jézuska parancsára készen állott az angyal-hadsereg, hogy ezen a szép éjtszakán fehér pelyhek hullása közben minden házba örömet, békét és boldogságot hozzanak. És elhangzott a vezényszó és szálltak le a földre és énekelték: Hullanak a fehér pelyhek...

Kató: Édesanyám, nekünk is hoztak az angyalkák karácsonyfát?

Anya: Igen. Meg sok-sok ajándékot. Péternek színes ceruzát, Sanyinak új térképet, Erdélyt külön lapon.

Sanyi: Igaz ez, édesanyám? Jaj, de boldog vagyok!

Anya: Katónak babát, mindeteknek szép ruhát és cipőt, el se tudom számolni, mi mindent.

Péter: Édesanyám olyan jó, hogy jóságáért a ma születendő kis betlehemí Jézuska csodát tesz. (Kopogás.)

II. JELENET.

Fiú és Klári (bejönnek, Dícsértessék-kel köszönnek.)

Klári: Erre jártunk, benéztünk. Gondoltam, elhozom bemutatni fiútestvérem.

Sanyi: Ki ez a fiú?

Klári: A testvérem.

Péter: Ej, de ismerős képed van, pajtás!

Fiú: Talán hasonlítok valakihez?

Péter: Csak eszembe jutna, kihez!

Klári: A Jézuska küldte karácsonyi ajándécul.

Kató: Édesanyám, álmos vagyok.

Anya: Hát az éjjéli misére ki jön el?

Kató: Igaz, akkor nem is vagyok álmos! (Feje az asztalra hanyatlik, elalszik.)

Anya: Kedveseim, de szeretnélek benneteket megkínálni valamivel.

Péter: Sajnos, nincs semmink.

Anya: De bizony van! Most jut eszembe, hogy a padláson a szalma között van vadkörtem. Gyertek Péter, Sanyi, segítsetek lehozni! Öt perc se telik bele és itt vagyunk!

Fiú: Testvéreink is örömet visznek, mi is örömet hoztunk. Ilyen szegénység. (Szétnéz.)

Klári: Siessünk, mert nem végeztünk! (Klári behozza a fát, gyertyát gyújt. A fiú segíti a csomagokat behozni.) Istenkém, de nagy lesz az öröm!

Fiú: Én is boldog vagyok! Már hallom is, ahogy mondják: Itt járt a Jézuska. Maga után nem hagyott mást, csak örömkönnyes boldogságot.

Klári: Itt járt a Jézuska!

Fiú: Valóban Ő itt van! Ő küldött most titeket a szegény Szabóékhoz, az árva Tóthékhoz, az Ő nevében jöttetek

könnyeket letörölni. Áldása legyen rajtatok. Az árvák édesanyja álmodt. Az édesanyák álma sokszor valóra válik.

Klári: Menjünk! A boldogságukat nem akarom meglopni. Legyen a boldogság temploma ma ez a kis hajlék. (El.)

Kató (felébred): Jézuskám, édesanyám! Itt járt a Jézuska! (Any, Péter, Sándor jönnek.)

Mind: Csoda történt! Itt járt a Jézuska! (Nézegetik az ajándékokat.)

Péter: Színes ceruza! Sapka, cipő!

Sanyi: Térkép, a megnagyobbodott Magyarország! Erdély! Istenem, de boldog vagyok. Kabát, nadrág!

Kató: Igazi baba és mennyi ruha!

Sanyi: Édesanyám, hát maga sír?

Any: Örömkönnék ezek, kisfiam. Nagyon boldog vagyok! Az álmod valóra vált.

Péter: Nézze édesanyám, ez a kendő biztosan a magáé!

Any: De szép, de jó! (Magára teríti). Milyen meleg!

Kató: Itt járt a Jézuska!

Sanyi (a térképet nézi): Ez itt a megnagyobbodott Magyarország! (Letör egy kis gallyat a fáról.) Ezzel díszítem fel az én legkedvesebb karácsonyi ajándékom. (Énekel: Fenyőgallyas kis Jézuska, lelkem drága gyöngye; A szeretet fehér szárnyán jöttél le a földre; Hozzád sóhaj, édes Kisded, az egész világ ma; Segítsen e megtört népen kis kezéd áldása! — Fenyőgallyas kis Jézuskám szép hazám nevében, Karácsonyi ajándéku jobb jövőnket kérem. Hozzád sóhaj stb.) (Megszólal a harang.)

Any: Gyerekeim, menjünk az éjféli misére! (Másodikat harangozták.) Adjunk hálát a kis Jézuskának, aki boldogság házává tette kicsi hajlékunkat.

III. FELVONÁS.

Szól a harang. Az asztalnál ülnek. Diót törnek, játszanak.

Any: Másodikat harangozzák az éjféli misére.

Zsuzsi: Már alig várom, hogy induljunk!

Any: Látjátok, gyermekeim, most a nagy jószívűségtek áldozatai lettetek.

Iren: Ilyet ne tessék mondani! Mi nem vagyunk áldozatok. Lemondtunk a karácsonyfáról, hogy végre Szabóéknak és Tóthéknak is legyen egyszer boldog napjuk.

Zsuzsi: Ha látta volna azt az örömet, amit Szabóéknál okoztunk! Az ablakon át belestünk, mikor sikerült becsémpészni a szép karácsonyfát, meg a sok-sok mindent.

Iren: Én is sírtam... Igaz, hogy örömkönnék voltak. A kis Ilonka alig tudta elrebegni imáját, ahogy meglátta a karácsonyfát.

Zsuzsi: Gyuri meg egyre ezt hajtogatta: Itt járt a Jézuska. Itt járt a Jézuska!

Klári: Én nagyon szomorú vagyok! Ti mentetek ketten Szabóékhoz, Gizi meg onnan elment az öreg féllábú János bácsihoz.

Gizi: Édesanyám, nincs az égen annyi csillag, nincs annyi fűszál a réten, amennyi áldást kért magára Istentől az öreg János bácsi.

Klári: Én szomorú vagyok, új testvérünk hűtlenül elhagyott... Pedig de lelkesen segítkezett nekem Tóthéknál. Olyan szépeket mondott, hogy soha el nem felejttem.

Anya: Szegényke, talán azt gondolta, hogy idegen létére zavarná a boldog karácsonyesténket.

Iren: Hát nem játszunk tovább? Én elvesztettem 14 diót, szeretném legalább a felét visszanyerni.

Anya: Ne játszatok tovább, gyermekeim. Jó lesz készülni, mert aligha férünk be a templomba, ha későn megyünk.

Klári: Ezen a szent estén még a legmegátalkodottabb is Istenhez tér.

Gizi: Csodálatos szent este van ma.

Anya: És mindezt a betlehemi Kisdednek köszönhetjük, mert leszállt a bűnös földre, hogy boldogságot, békességet hirdessen. Készülődjünk! (Felállnak az asztaltól, közben nyílik az ajtó és elől egy angyal a feldíszített fenyővel, majd több angyal ajándék-csomagokkal, végül Jézuska, fehér ruhában, glóriával fején.)

Mind (letérdelnek): A Jézuska!

Jézuska: Ne féljeteK testvérekéim, keljeteK fel!

I. Angyal: Annyi szépet és jót mesélt Jézuska rólatok, hogy a legszebb ajándékokat tinetek hoztuk.

Jézuska: Személyesen győződtem meg jóságtokról. Az az elhagyott rongyos szegény gyermek én voltam. Jól esett a szeretet, mellyel körülvettetek.

II. Angyal: Ma rideg a világ, a szeretet legkisebb morzsájáért sokszor mindenünket feláldozzuk. A ti nemes szívetekben sok szeretet lakozik. Adjatok belőle ezután is bőségesen az arra rászorulóknak.

III. Angyal: Minden jócselekedet előbb vagy utóbb elveszi jutalmát.

IV. Angyal: A ti önzetlen szeretetetek, amely boldogságot adott ma 13 embernek, be lesz jegyezve a mennyei aranykönyvbe.

Jézuska: Mosolyogjatok testvérekéim, hiszen ti mondtátok nekem, hogy a legnagyobb jutalom számotokra, ha jóságtokért egy mosolyt láttok. Tegyetek engem is boldoggá és mosolyogjatok.

Klári: Édes Jézuskám, jóságod annyira eltölti szívünket, hogy szóhoz sem jutunk.

Gizi: Csak egyet tudunk mondani: Köszönjük, százszor és ezerszer jószágodat édes Jézuskám!

Jézuska: Legyetek nagyon boldogok, édes testvérekéim! Tudom, azok is lesztek a világ legszentebb Asszonya, a ti Édesanyátokkal együtt örökös boldogságtok fölött. Ez a szent Asszony az én Édesanyám, aki szeretettel ölel magához mindenkit.

I. Angyal: Uram, nem időzhetünk sokáig, mert hála Istennek, még több ilyen jó gyermekhez kell mennünk, amilyenek ti vagytok.

Jézuska: Megáldalak titeket kis testvérekéim! Az én áldásom és szeretetem kísérfen benneteket át a mennyei aranykapun, ha egyszer itt lesz az idő, odafenn is találkozhatunk.

Csak ne felejtsetek el soha, szeressetek örökké.

Mind: Míg a szívünk dobogni fog, szeretni akarunk kis Jézuskánk! (Áldásra letérdelnek, az angyalok, Jézuska elvonul.)

Anya: Itt járt a Jézuska! Soha ilyen szép karácsony estét! (A fa köré csoportosulnak.)

Klári: Mennyi ajándék!

Irén: Ruha, cipő!

Gizi: Korcsolya!

Zsuzsi: Még baba is!

Klári: Nekem meg egy levél! Mi van benne? (Kiveszi, olvassa.) Jószágos Klárika, amikor bánatos voltál, hogy hűtlenül elhagytalak. Akarod, hogy mindig veletek legyek? Zárj hófehér kis lelkedbe testvérekém... Jézuskám, Istenem... (Távolról harangszó.)

Anya: Harmadikat harangozzák. Siessünk, mert még igazán elkésünk. Szálljon ma énekünk és imánk a Jézuska után! Köszönjük meg Neki e földöntúli nagy boldogságot. Zengjen az ének, mert örömmel van ma!

Klári: Csodálatos szent éj.

Mind: Karácsony éjtszakája...

(Fel, nagy örömmel, ma született...)

Vége.